

2.3 Od pravopisa do tvitopisa – delavnica

Dijaki delajo samostojno, predavatelj in asistent sta na voljo za pomoč in sugestije. Vsaka skupina si izbere enega od vsebinskih sklopov, ki smo ga spoznali pri vajah:

1. Pregibanje osebnih lastnih imen
2. E-tvorjenke²
3. Stvarno lastno ali občno poimenovanje?
4. Kratice in simboli
5. Zapis tvorjenk

Vsaka skupina si v okviru izbrane tematike izbere ustrezno tematiko in pripravi besedilo z naslednjo strukturo:

- I. Opredelitev naloge: raziskovalno vprašanje in teze.
- II. Opis poteka raziskave: utemeljitev izbora vsebinskega sklopa, izbor gradiva oz. korpusov in orodja za njihovo analizo in opis metodologije.
- III. Raziskava in beleženje ugotovitev.
- IV. Zaključki glede na zastavljeno raziskovalno vprašanje.

Nekaj posebnih operatorjev v jeziku CQL³:

operator	pomen	primer iskanja	opis iskanja
.	katerikoli znak	[tag="So..d"]	poišči vse občne samostalnice v dajalniku
□ (znotraj besede)	katerakoli znak znotraj oglatih oklepajev	[lemma="miš[eo]lovka"]	poišče vse oblike lem <i>mišelovka</i> in <i>mišolovka</i>
*	0 ali več pojavitev (znaka, črke, besede ...)	[word="tvit.*"]	poišči vse besede, ki se začnejo na tvit- (tudi <i>tvit</i>)
+	1 ali več pojavitev	[word="..+ost"]	poišči vse besede, ki se končajo na -ost (brez <i>ost</i>)
?	0 ali 1 pojavitev	[word="Kleme?n.*"]	poišči besede, ki se začnejo na Klemen- ali Klemn-
	disjunkcija ("ali")	[lemma="(blogger blogar)"]	poišči vse oblike lem <i>blogger</i> in <i>blogar</i>
!	negacija ("ne")	[tag="S.*" & word!="@.*"]	poišči vse samostalnice, ki se ne začnejo z znakom @
(?i)	poljubna velikost črk	[word="(?i)ozn"]	poišči vse besedne oblike ozn, ne glede na zapis

² [word="(?) [a-zčšž]-.*"] (e-tvorjenke tipa *č-podstava* in *Č-podstava*) [word="[a-zčšž][A-ZČŠŽ].*"] (e-tvorjenke tipa *čPodstava*)

³ Pripravila Kaja Dobrovoljc.

operator	pomen	primer iskanja	opis iskanja
[]	katerakoli beseda	[word="tistega"] [] [word="dne"]	poišče vse zveze besed <i>tistega</i> in <i>dne</i> , med kateri je vrinjena še ena beseda
{k,n}	interval (med k in n pojavitev znaka, črke, besede)	[tag="P.*"] {3,5} [tag="S.*"] {0,3} – med nič in tri {3} – točno tri {3,} – vsaj tri	poišči samostalnike, pred katerimi je od tri do pet zaporednih pridevnikov
<s> </s>	začetek ali konec stavka	<s> [lemma="živjo"]	stavki, ki se začnejo s pozdravom <i>živjo</i>
within <s/>	išči znotraj stavka	[word="tistega"] []* [word="dne"] within <s/>	v stavku poišči vse zveze besed <i>tistega</i> in <i>dne</i> , med katerima je vrinjeno poljubno število besed

Spletne povezave:

- Slovenski pravopis 2001 -- slovar: <http://bos.zrc-sazu.si/sp2001.html>
- Pravila: http://bos.zrc-sazu.si/c/sp/sp2001_pravila.pdf
- Slogovni priročnik: <http://slogovni.slovenscina.eu>
- Sloleks: <http://www.slovenscina.eu/sloleks>
- Besana: <http://besana.amebis.si/pregibanje/>
- Slovar slovenskega knjižnega jezika: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>
- ŠUSS (odgovori na jezikovna vprašanja): <http://www2.arnes.si/~lmarus/suss/>
- Pregled slovenskih pravopisov:
<http://www.pravopis.si/Zgodovina/tabid/82/Default.aspx>
- Jezikovna svetovalnica pri Inštitutu Frana Ramovša: <http://isjfr.zrc-sazu.si/svetovalnica#v>
- Pravopis za francosko govoreča okolja: <http://orthonet.sdv.fr/ž>
- Dodatne pravopisne vaje:
https://dl.dropboxusercontent.com/u/13258131/USSJ_Dodatne_vaje.pdf
- Korpusi: http://nl.ijs.si/noske/janes.cgi/first_form?corpname=janes